

men og forvekslet. Årsaken til dette er nok at også det geometriske prinsipp er et midtlinje-prinsipp og under enkelte forhold vil de gi så og si samme resultat. Dessuten er midtlinje-prinsippet, som før sagt, upresist definert. Jeg vil i fortsettelsen prøve å beskrive og vurdere de to prinsippene hver for seg, uten at dette vil bli gjennomført fullt ut.

Midtlinjeprinsippet.

Det er relativt lett å tenke seg ei midtlinje midt mellom to eiendommer som ligger på hver sin side av en fjordarm. Men hva med ei grense som går ut i sjøen inne i en fjordbotn? (Se fig. 11.) Hvordan skal en da fornuftig operere med et midtlinje-prinsipp? En kan vanskelig snakke om en tradisjonell midtlinje-deling mellom to eiendommer ved samme strandside. Kommer grensa ned til sjøen midt inne i ei symmetrisk bukt, (grense c på fig. 11) blir situasjonen enklere, men dersom grensa går på ei av sidene i bukta, (grense b og d) blir midtlinjeprinsippet upraktisk. Det synes derfor nødvendig ved ett bestemt punkt å gå over fra midtlinje-prinsippet til et annet prinsipp. Et av problemene en i så fall støter på, er hvor dette punktet bør ligge. Et alternativ er å forlenge grensene på land til en kommer midt ut i bukta. På figur 11 gir dette fornuftige resultater for linjene d og c, men for b er det ubrukbart.

Et annet alternativ er kake-metoden (se side 10). En tenker seg altså lagt inn et sentrumspunkt på midtlinja som en trekker alle grensene i bukta mot slik at den blir oppdelt i sektorer (fig. 11). Deretter bruker en midtlinje-prinsippet videre utover. Hvor dette sentrumspunktet bør ligge, må avgjøres på grunnlag av en vurdering av forholdene i det aktuelle tilfelle.

Konstruksjon av midtlinja

Når en opererer med et bestemt prinsipp er det en fordel at det er utformet og fungerer slik at det kan følges "objektivt"; at en nær sagt kan konstruere linja matematisk korrekt. Som nevnt innledningsvis, er

ikke dette så helt liketil når det gjelder midtlinjeprinsippet.

Hovedproblemet er: Hvilke punkt på de to strandlinjene skal en måle ut ifra? Jeg vil her se på tre ulike metoder:

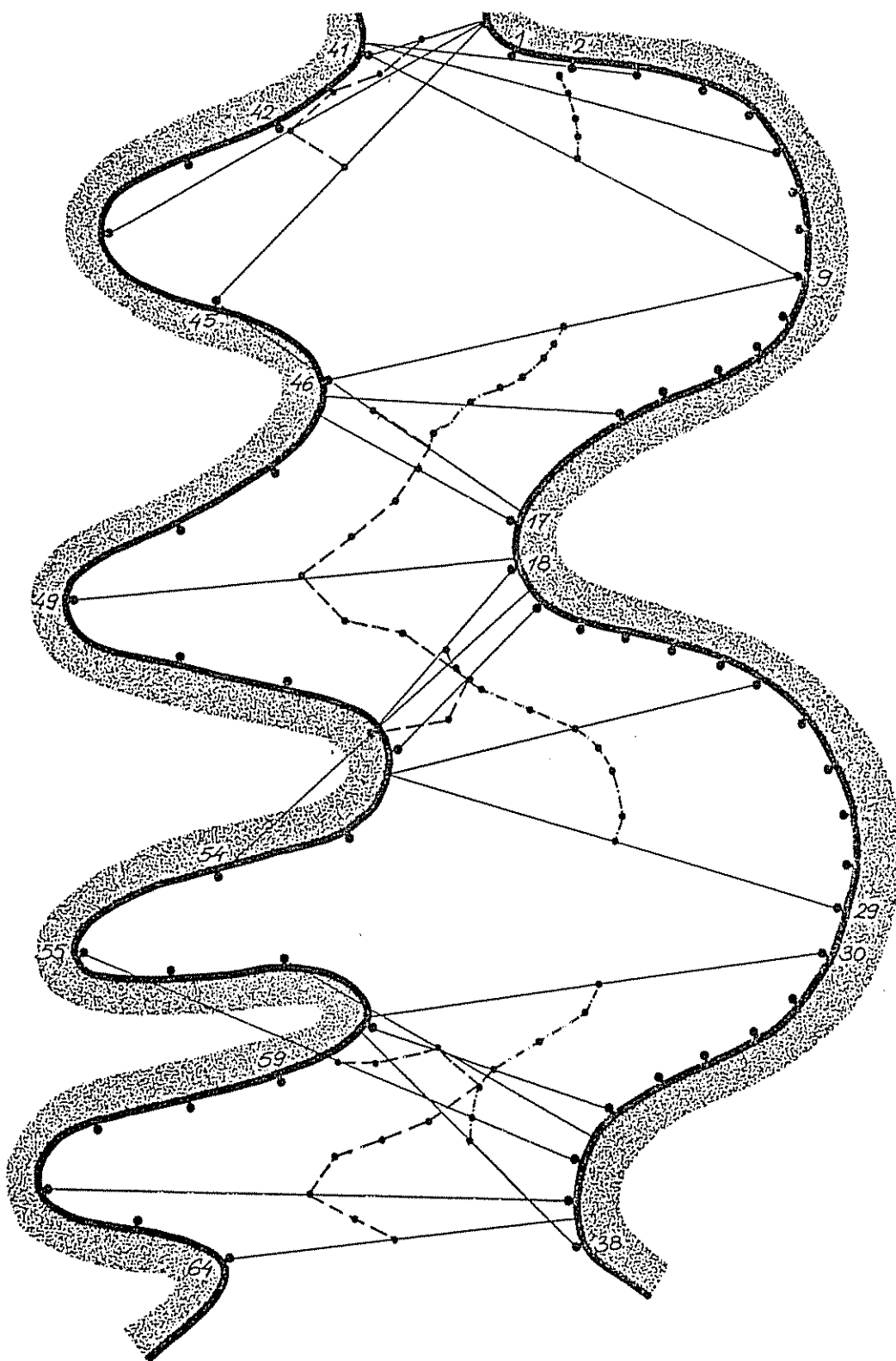
- 1 Halvdeling av korteste avstand
- 2 Hovedaksemetoden
- 3 Skjønnsmetoden

Ved den første metoden tar en utgangspunkt i den ene landsida. (punkt 1-38 på fig. 12). I prinsippet måler en fortløpende den korteste avstanden over til motsatt landside, halverer denne avstanden og sier at her går grensa. Av figuren ser en fort at det oppstår problemer. Ved punkt 9 er det to avstander over som er like korte og det oppstår et område som en ikke får bestemt. Det samme ser en mellom punkt 17 og 18 og 29 og 30. Dette problemet skulle en tro lot seg løse dersom en også måler fra motsatt side, men dette er slett ikke alltid tilfelle. På figur 12 ser vi at det ubestemte området lengst nord fortsatt er ubestemt fordi avstanden fra punktene på vestsida er kortest over til et punkt nord for dette området. Det ubestemte området ved 17 til 18 blir, som en ser, relativt hensiktsmessig bestemt. Linjene fra 45 og 46 faller sammen og en får derfor to "midtpunkt". I området mellom 55 og 59 får en ei grense som er nærmest "absurd".

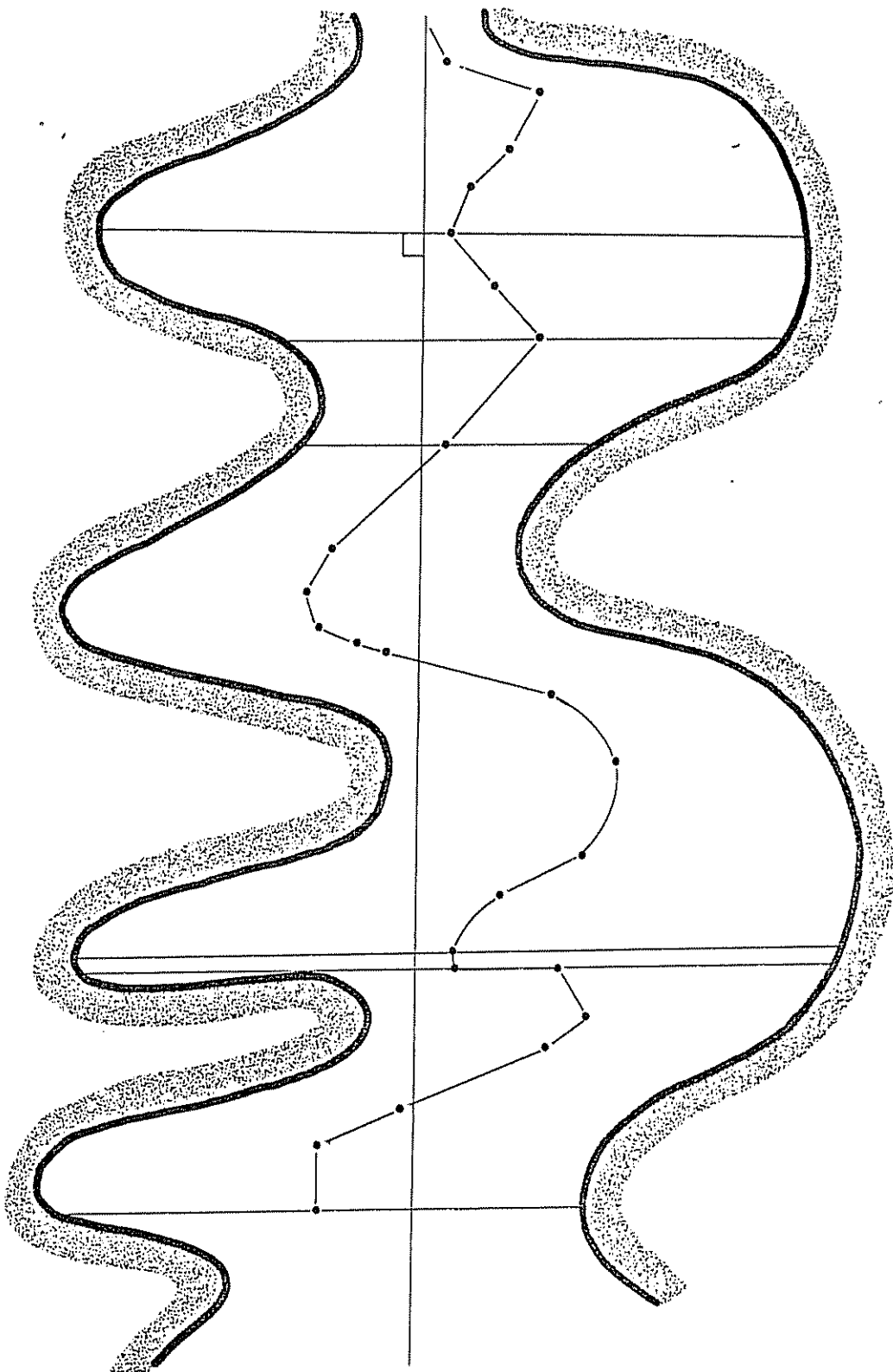
Dette eksemplet er selvsagt "søkt", men lignende situasjoner vil kunne oppstå i praksis og det viser vel at metoden ikke uten videre kan nyttes objektivt.

Ved akse-metoden tenker en seg lagt inn en akse i strandlinjas hovedretning (se fig. 13). Midtlinja blir så målt i forhold til denne aksene ved at en måler avstandene på "strategiske" punkt vinkelrett ut fra denne til begge strandlinjene og halverer disse avstandene. Som en ser faller denne grensa delvis sammen med første metode og gir nok totalt et noe mer rasjonelt resultat enn første metode. Lengst i nord ser en imidlertid at grensa går langs den østlige strandlinja og at en i sør får et hopp i grenselinja. En slik metode kan heller ikke nyttes uten en viss modifisering, men er tross alt mye bedre enn første metoden.

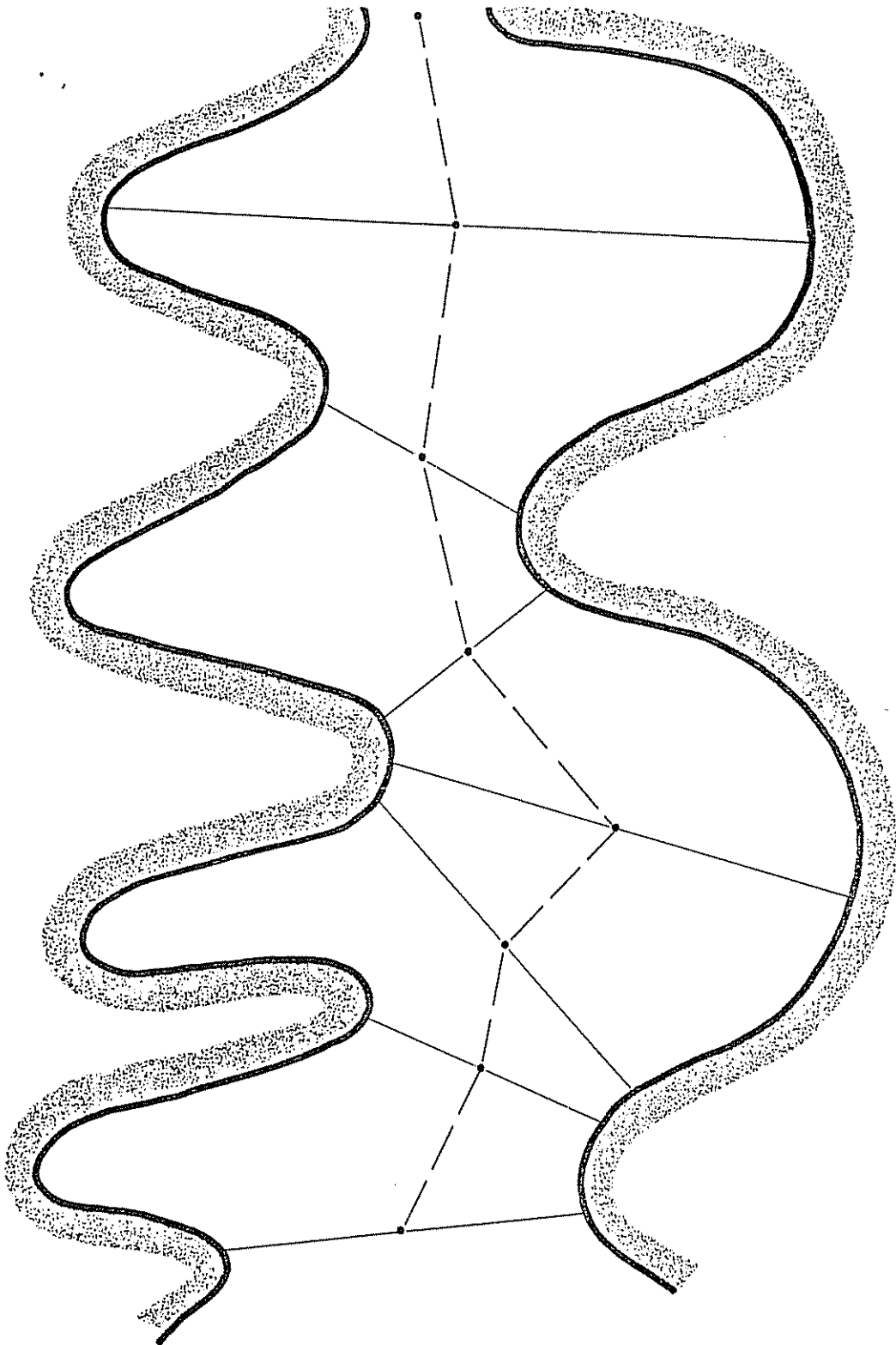
Ved den tredje metoden (skjønnsmetoden) blir grenselinja i stor grad trekt etter en skjønsmessig vurdering av hva som er rasjonelt og for-

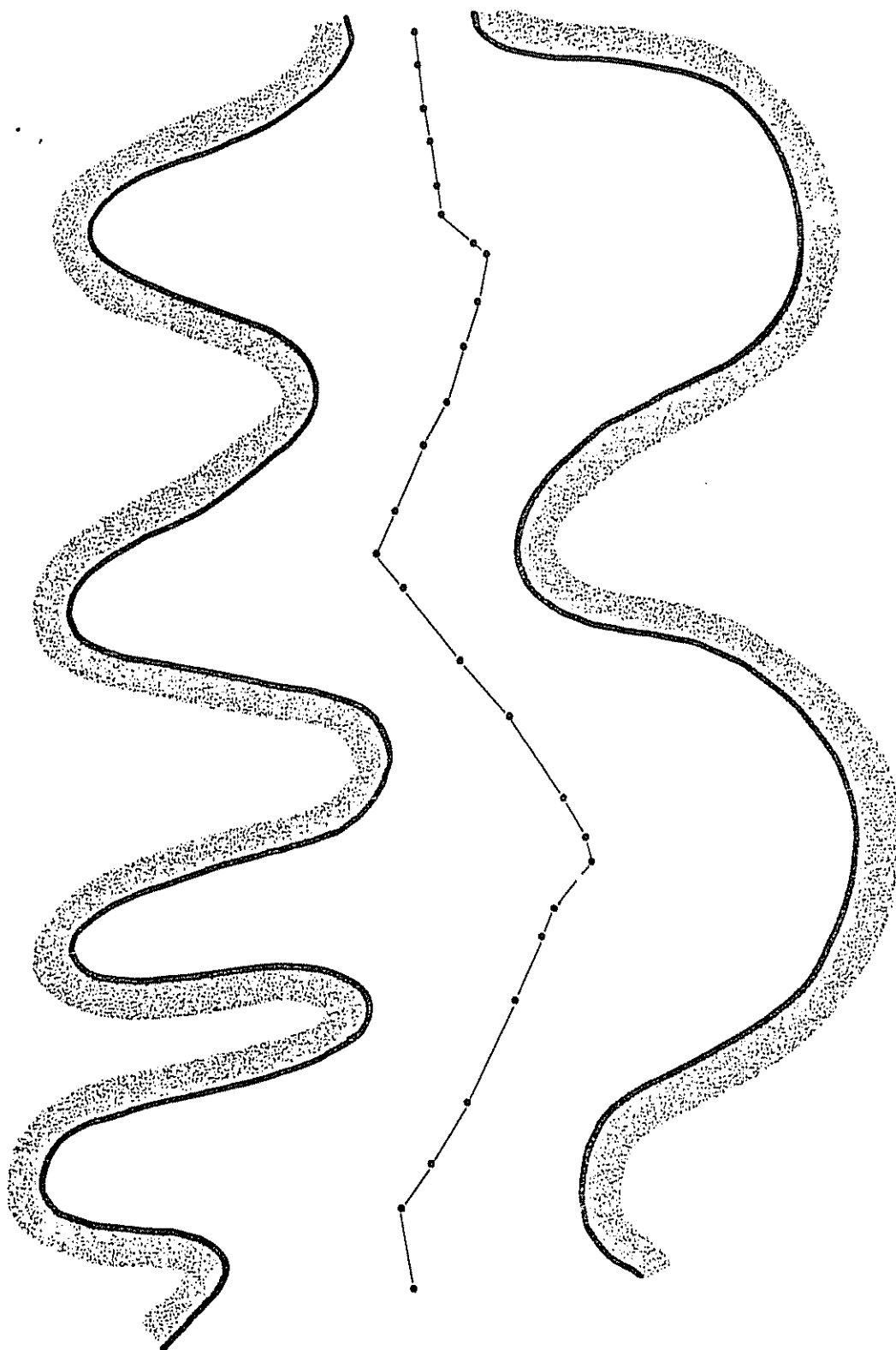
Figur 12. Konstruksjon av midtlinja ved halvering av korteste avstand.

Figur 13. Konstruksjon av midtlinja ved aksemetoden.

Figur 14. Konstruksjon av midtlinja etter skjønn.

Figur 15. Konstruksjon av midtlinja etter det geometriske prinsipp.

nuftig, fortrinnsvis mest mulig midt i fjorden (se fig 14). Det er godt mulig at denne metoden gir det beste resultatet av disse tre.

Dette eksemplet skulle vise at det å definere og kanskje særlig det å konstruere ei midtlinje ikke er så liketil. Hva som "objektivt" sett er den mest riktige midtlinja av disse, må vel være den som ligger nærmest § 4-linja i figur 15. Denne er konstruert slik at hvert punkt på linja ligger like langt fra begge strandlinjer. Den metoden som kommer best ut av en slik sammenligning, er i dette tilfellet skjønnsmetoden, deretter kommer aksemetoden.

En annen konklusjon som ligger nær å trekke av dette, er at midtlinjeprinsippet, dersom en lenger bør operere med et slikt begrep, rett og slett er en forenklet eller en mer primitiv utgave av det geometriske prinsipp. Sett på denne bakgrunn er det vel heller ikke så underlig at disse prinsippene blir forvekslet eller blandet sammen.

Å bruke et midtlinjeprinsipp uten modifiseringer kan lett føre til uheldige resultater. I et tenkt tilfelle som på figur 16 går det en djupål langs ene stranda, slik at eiendommene A og C får eiendomsrett til areal på motsatt side av djupålen (forutsatt at privat eiendomsrett går ut til 2 m dyp). Hvordan bør eiendomsforholdene her ideelt sett legges til rette? Hva er mest rimelig og fornuftig og hva er rettslig korrekt?

- a_2 skal tilhøre A
- a_2 skal tilhøre B/D (djupålsprinsippet)
- a_2 skal være en del av det allmenne området
- bør hele djupålsrenna underlegges privat eiendomsrett?

Det geometriske prinsipp

Som før sagt, er det geometriske prinsipp det samme som vassdragslovens § 4 bruker. Hvert sted på botnen skal tilhøre den strand som det ligger nærmest (ved flo sjø). Det vil si at det skal trekkes en linje på botnen der hvert punkt skal ligge like langt fra to strandsider. Å gjennomføre en slik punktavsetning på botnen vil by på to vesentlige måleproblemer: